

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 12

Fylke: Vestfold

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Saude

Emne: Gamle mykkelter

Bygdelag:

Oppskr. av: Anders Røpne

Gard:

(adresse):

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Hans Rasmus, f. 1881 på Arnes, boude dr.

SVAR

1. Det heiter eig. Utslakter jinnst ikkje i Saude, i allefall kjennst ikkje H. Aa. nokon. Det har tidlegare vore suia beiplasser i skogen, då dei vort nedlagt, vart dei nytta til heite der det passo, eller grodde dei til med skog. Husmennene hadde 25-30 mial jord og fann i dei aller fleste tilfelle høig nok på plassene. Dessutan kunne dei slå vegkantar; det var småbrukarar og gjort om ikkje eigarane tok det. For, då jernbanefolka hadde lite lön, budt dei oftast ut til. Då slo dei jernbanestråkingane.

ekre & like berøkt; det vart i tilfelle nytta om 1., 2. & 3. års eig.

Det heite gjentlegg, legge igjen om i så grasprø:
vull = eig med vein; der altså kjøpeprøit
& gått ut.

vullhøy, klovehøy osv.

2. Dei rydde innna kvist og slukt av vossyn til slåmaskina. Dessutan rydde dei groffekantar o.l.

Det heiter å reuske opp.

Kvistene vort brend innanfor eller utanfor gjerdet på groffekant o.l. Utersom det høve i kvart

↑ Kasta tilside eller

tilfelle. Ofte vert det gjort samtidig med at ein loir av daigpaar.

3. Det var ikkje anna råd mot mose i euga enn å pløggja

Det vort ikkje brukt å så grasfrø i euga utan i dårleg gjemlegg eller etter isbraud.

4. Ein gamal mann på garden hadde fortalt han at dei jøi la igjen utan å så grasfrø. Vårke året fekk dei då "blomeng", men sidan vort det godt gras. Mannannen var frå Håbol, men H. så trudde at det han fortalde og kunne gjelda for Laude i eldre tid. I jolo tingsar han bare rødd eng. I 1890-åra ein gang kjøpte Saude Landbrükslag den første tramskissaren, den gjekk frå gard til gard. Før den tid rødde dei traus, kunne tingsa at farungjorde det. Dei avla det meste frøet i jolo, det var heller lite dei kjøpte i handelen. Sjå 19, trase

4. Dei har drive mykje med høysalg i Laude. Då kan dei greia seg godt om jorda & uolo vøt- lundt, og dipar har dei kunne greia seg med mindre grøfting av enn i grunnleggden. Men på Sines har dei kunne grøfte som vort lagt i 1870-80-åra. I dei var det nytta 1/2 tons drues- røge, men dei var ennå fullt gode. Stein har vorte nytta til grøftefyll i utkantane av bygga; i flatbygga er det ikkje stein nok. Operasjon har og vorte brukt.

Vatning av euga var ikkje ut.

5. Det meste av husedyggjødsla (utan hestegjødsla som vort nytta til poteter) vort brukt på gjemlegget. Overgjødning av euga vart ikkje brukt før i 1890-åra då Thomasfosfaten kom. Det er for turt til å bruka naturleg gjødsla slike

6. Fell burt

7. Ukjent

8. Fell burt.

9. Det var ikkje vanleg å beite enga om vintern; det vart berre gjort når det var snø på fjor.

Om hausten beitte ein heile eng, dersom det ikkje var for blautt eller for mykje regn. I så tilfelle spara ein 1. og 2. års eng. Ein måtte gjete for åkeren.

10. Det er ikkje skilje i dette anna enn at ein nytta pigghad eller elektrisk "gard" og stepp å gjete.

11. ~~Det var på den gamle tiden~~ Kirurkene vart av og til jamna utover, men H. A. kjennur ikkje til kokeis det vort gjort eller kva namn dei hadde på det.

12. Dei aller fleste hadde mjølkekyrue i vintertid om natta men det ungdomra vart ute. Det var stort få som hadde sommarfjøs, dei stod i tilfelle i utkanten av skogen. H. A. kjennur ikkje til kva som vort gjort med gjødsla dr.

13-18. Ukjent.

19. et trae: eit inngjerdt stykke som er mykje brukke og "talla" på av krot. Dei vort helst nytta til ungdom og gjeldkyr; det kunne vera ein hadde dei der for natta eller i eit anna høve då ein gjerne vil ha dei samele og ikkje hadde annan stad å gjera av dei. Traene låg helst nor garden. Trae i den tydinga som er nemnt i Svaret for Rammes hals havre-skippe. Dei var gamle, men vort lite brukst etter 1880-åra. Dei såtte nok havre litt oftere enn kor 10-12 år, og la alt utan grasfrø. Ein

gamal husmann hadde fortalt H. P., om hurrebasen på tralle. Den var liten, strøet var ikke mer enn 20-30 cm.

Stod i sm. båtstø

Søsterstuen, den grønne sletta som var rindt søtra.

Dei andre arda er ukjente.

20. Det var ikke slått på søtra; søsterstuen var nytta til beite. Dessom det var gode vegar frå søtra vart gjøddla gjort heim når det var vorte ei høvelig mengd av det. Det kan vel heuda at nokre brukte den på søsterstuen, men H. P. kjende ikke til det.

I 17. hundreårsskiptet var det noen enkelte utlengerer som brukte søtra til mjølkproduksjon. På andre var det folk som slo seg ned for vaskerua sommaren og tok mot ungdyr og gjeldbrøt for betaling. Resten var brukt til beite for ungdyr, sauer og hester. Nå vert ikke søtrae brukt.

21. Ukjent.